

Az előfizetés ára:

1 egész évre 8 frt
 1 fél évre 4 frt
 1 negyed évre 2 frt
 Kérjegyzőknek és néptanítóknak
 egész évre 6 frt., fél évre 3 frt.
 Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethető és egyes lappellá-
 nyokat venni lehet a kiadóhiva-
 talban. Traub B. és társa, Valentin
 Károly, Böhm M., Luzsovics L.
 Veidinger N.

üzletében és a fiodánytözsben.
A hirdetések ára:
 Mindenkor arjegyzők szerint.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 k.
 Nyitlterben egy sor . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu lap.

Hirdetéseket elfogad: Külföldön
 Barek J. és Társa Erfurtban
 Haasenstein és Vogler, Steiner A.
 Hamburgban, Daube G. L., Kno-
 Ignác Frankfurtban, Oppelk A.
 Schalek Henrik, Mosse Rudolf
 Bécsben. Magyarországon: Neu-
 berger és Braun, Goldberger A.
 V., Lang Lipót, Schwarcz Gyula
 Semeey J. „Első magyar nemzet
 közí íródá”-ja Budapesten, kiadó
 hivatalunk és Janovszky H. király-
 utczában levő hirdetések felvéte
 irodája Pécssett.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztőség: Király-utca 20. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok
 nem adának vissza.

A magyarosításról általában s a Pécs-budai külvároson *)

VI.

— Történelmi visszappillantás. —

B.) A magyar ügy állása a buda-külvá-
 roson jelenleg.

Az öszztársadalmi tényezők: magyar
 intelligencia, iskola, templom, színház stb.
 eddigi magyarosító befolyásának erelménye
 buda-külvároson az erős magyar hazafis szel-
 lem, mely a politikai párttusák küzdelmei
 folyamán sokszoros tényekben jött napfényre.

A pécsi horvátjaku szívvel-lélekkel magy-
 ar, annak valija magát s másoktól is ilyen-
 nek kíván tekintetni. Azt ne mondja neki
 senki, hogy bosnyák; mert akkor ő lássa,
 hogyan old kereket. A pécsi horvátjaku a
 magyar nyelvet szivesen beszéli, de nem
 hazafiságból, mert az öntudatos hazafiság
 azon színvonalától, mely a nyelvet a hazafi-
 ság egyik legszebb nyilvánulásának tekinti,
 távol áll; hanem igenis szivesen beszéli, még
 ha töri is csak a magyar nyelvet, a jellem-
 nek fővonását alkotó tulságos önértetesség-
 ből, mely egyébkénti fogyatkozásainak for-
 rását képezi. Szivesen beszéli a magyar nyel-

*) Az itt fejtegetett elvek mindegyikét nem valljak
 ugyan mindenben magunkénak, mindazáltal, miután
 az eszmeeserének barátai vagyunk, szivesen adunk e
 cikknek lapunk hasábjain tér. Szek.

vet s ha jól tudja, fitogtatni is szereti, mivel
 az az urak nyelve, előtte magasabb művelt-
 ségnek ismertető jele, rá nézve az értelmiség
 hírenek megszerzője. Lélektani indoka tehát
 nem hazafiság, hanem hűség. Az rá nézve
 a magyar nyelv, mint a műveltet negélyzőre
 a francia nyelv. A magyar szótól tehát
 idegenkedése semmi, ahhoz ragaszkodása nagy.
 Ámde e ragaszkodás mértékével a magyar
 nyelvismeret meg nem áll arányban.

A magyar nyelv ismeretének ügye ezen
 arányt mutatja: Horvátjaku törzslakó, ki a
 köznapi legszükségesebb tárgyak körül forgó
 társalgásban magát nem tudná megértetni,
 vagy mást megértetni, nincs egy sem, még
 a legöregebbek közt sem, ugy a hogy beszé-
 lés mindenik magyarul. Kik a magyar nyel-
 vet tökéletesen beszélik, azok száma a fia-
 labb nemzedékben elég nagyra tehető. De
 ezekenél sokkal nagyobb azok száma, kik
 az ő már rontott horvát nyelvüket jobban
 beszélik, mint a magyart és hasonlíthatatlanul
 nagyobb azok száma, kik jobban szeretik
 beszélni a horvát, mint a magyar nyelvet.

Ezen sajátos tényálladék megértésé-
 nek kulcsa, mely egyszersmind minden magy-
 arosító befolyás dacára a végleges meg-
 magyarosodás nehézségét megfejtí, azon ál-
 talunk az általános részben bővebben kifejt-
 tett lélektani indok, melynél fogva az ember
 gondolatait ismeretlenebb nyelv békőiba verni

hajlandó nem lévén, mindennapi társalgását
 azon nyelven intézi, melyen gondolatait na-
 gyobb könnyűséggel fejezheti ki.

Miután pedig a családi nyelv még min-
 dig kizárólagosan a horvát — vegyes nyelvű
 házastársak családja tehet kivételt — már
 az eleinte csak társadalmi uton, később
 iskola utján is történt magyarosítás minden
 időszakán át egész a mai napig, az elsajátí-
 tott magyar nyelvismeretnek még azon mér-
 téke is, melyet pedig az iskolában az élet-
 körülmények minden mozzanataiban előfor-
 duló fogalmakra nézve nem egész kiterje-
 dében lehet nyerni, azon arányban száll
 lassankint alá, a mely arányban az élet-
 iskola magyarosító befolyásától kisebb-nagyobb
 elszigeteltségben maradt egyik-másik. Minden
 következő nemzedék magyarosítá-át tehát, ha
 nem is kell egészen előről kezdeni, de nem
 is lehet ott, hol az előbbemnél elhagytuk,
 folytatani.

Ezt a vasárnapi iskolások magyar be-
 széleiben is lehet tapasztalni mind maig, hogy
 a kik az iskolai fogalmak körében a minden-
 napi iskola 4 osztályában már egész köny-
 nyűséggel mozogtak, azok többé-kevésbé ké-
 sőbb ugyanazon dolgok körül a kifejezésben
 nehézkességet mutatnak.

Igy aztán az ifju nemzedék közt is nem
 ritka az eset, hogy a házasságkötéseknél a
 most rendszeren magyarul intézett kérdésekre

A „Pécs” tárczája.

Az országos rózsakiállítás.

— A „Pécs” eredeti tárczája. —

Megjártuk a rózsakiállítást s a rózsaki-
 állítással Budapesten!

Rendeztünk mi is itt Pécssett rózsakiál-
 lításokat szerény körben, szerény eszközökkel,
 híre csak a legközelebbi szomszédig jutott
 el, magunk csináltuk, magunk néztük meg és
 magunk dicserdtük meg. Mikor a tornacsar-
 nokba beléptünk, meglepetve néztünk körül
 és szinte csodálkoztunk, hogy ily sok szép
 tudunk előállítani és ezt oly izléssel kitárni;
 régebben volt már és még sem feleadtuk el.

Nem csoda tehát, ha az országos kiál-
 lításra meglehetősen felcsigázott várakozással
 mentünk és nem kevésbé csodálatos, hogy e
 várakozásunkban többé-kevésbé — csalat-
 koztunk. Sokkal szebb kiállítást reméltünk
 látni a pécsinél és összhatásában még sem
 volt oly szép — s a rózsák? — legalább is
 nem voltak szebbek a mieinknél; több volt,
 de nem nagy számmal.

Mi kiállítást rendeztünk; mindenki saját
 rózsáinak legtekéletesebb példányait állította
 ki s így csakis minden fajtól egyet, mert
 csak egy lehet legtekéletesebb; mivel azt

értük el, hogy az egész kiállításon alig talál-
 kozott egy kivetni való példány s a mi volt,
 szép volt és mindegyik megérdemelte, hogy
 behatóan szemléltessék meg. Budapesten vi-
 rág pi a c z o t rendeztek, sok rózsát akartak
 összehalmozni, ugy látszik, s nem gondolták
 meg, hogy e czél a Margitszigeten országos
 kiállítás nélkül is el van érve és ezért kár
 volt a kiállításokat és a közönséget külön fá-
 rasztani. Ott egy kiállító egy fajtól 3—4,
 sőt több példányt is állított ki, jelöl, hogy
 nem tudta megítélni, melyik legszebb a több
 közül, vagy hogy a sokaság által akart im-
 ponálni s ezzel a jury ítéletét mintegy töme-
 ges roham által részére meghódítani. És ez
 utóbbi tekintetben legalább jól számítottak.
 Szóval e kiállítás nem volt versenye a leg-
 szebbeknek, hanem egy tömeg parádéja, mely
 éppen a szám nagysága által vált festőivé, de
 az egyes szépet közülök ki kellett keresni
 és sok kevésbé szépek a szemébe nézni,
 míg aztán akadt egy, mely figyelmünket tar-
 tósabban lekötötte; ez a beható szemléletet
 fárasztóvá, utóbb untatóvá tette s ezért volt
 például Komárom rózsáira nézve baj, hogy
 az utolsó s ifj. Pecz rózsáira szerencse,
 hogy az első helyen voltak. Ha véletlenül
 megfordítva van, Komárom az első díjat
 kapja s Pecz említésbe se jött volna még
 talán ezen jury előtt se.

Azután hiba volt, hogy az egyes kiállí-

tók, kevés kivétellel, nem tudták, hogyan
 kell kiállítani. Egészen hibátlanul csak négyen
 állítottak ki: Aigner, Bánffay, dr. Benkó és
 Gillemot, megköszöntette ezeket Falk Zs.-né
 és Komáromy. A többi mind többé-kevésbé
 el volt hibázva.

Kiállításoknál a rózsákat ugy kell ren-
 dezni, hogy az egyesek szépségei, esetleg
 hiányai, szóval minden tulajdonsága első pil-
 lanatra szembetűnjék, a nélkül, hogy a szem-
 lélőnek hozzá kellene nyulnia. Az országos
 kiállításnál az ellenkezőt tapasztaltuk. Vagy
 hosszú szárrakkal voltak lemetzve s a kut-
 vagy tövisszel nedvesített agyagba egy két
 cm.-nyi mélységbe beszurva, a 10—10 cm.
 hosszú kiálló szár vagy nem bírta el a rózsát,
 vagy a kiállításban uralgott hőség miatt
 ellankadva, vagy természeténél fogva már
 csügög lévén, a virágok lekonyultak, ha tehát
 az ember jól megakarta látni, hozzá kellett
 nyulni s telegyenesíteni, mi először a szabá-
 lyokkal ellenkezett, de másodsor oly sok
 munkát adott volna, hogy a tüzetes megzem-
 lés napokat vett volna igénybe. Mások,
 kik a szarar rövidebbre vették, a rózsákat
 rézsut szurták be s ezzel letektették, hogy
 csak egyik oldaluk látszott; mindnyájan
 pedig oly sűrűn tömtek össze, hogy egyik
 a másikon lektűt s így az egyesek szépsé-
 geit megbírálni lehetetlen volt. A színek
 helyes összeállítására pedig éppen nem ügyelt

elniek, az eskümintát magyarul után mondaniok nehezökre esik. Söt történek esketés közben is, hogy a magyar szónak horvátal való föleseréltetése kérelmeztek.

Tény tehát az, hogy a családi és a különböző családbeliek egymás közti társalgása horvát nyelvű lévén, bármily összerongyolódott legyen is ez nyelvtani, mondatkötéstani és szókiéni tekintetben, a horvát szónak buda-külvároson nagyobb kelete és népszerűsége van a horvátajkuk közt, mint a magyaroknak.

Tény az, hogy a pécsi horvátajku horvát isteni tiszteletéhez szívósan ragaszkodik, mert tetemesb része még igényli, más része meg, ha nem is igényli, de jobban szereti már csak a horvátul fejből tudott templomi énekeknl fogva is; úgy, hogy okadatoltnál több az aggodalom az ügy bolygatása körül, biztosra vehető lévén, hogy ez a népben iszonyu háboruságot idézne elő.

Már most tapintatos lenne-e a lassu kiéheztetés politikájától eltérni, mely a buda-külvárosiak horvát nyelvét a lassu halál stádiumába hozta; úgy, hogy ugyanazon nép, mely még 20 év előtt a jezsuita missionáriusok klasszikus horvátiságu szóoklati remekeit naponta kétszer zsuflóságig tett templomban élvezettel hallgatta, mert értette, ma egy nyelv tekintetében is szóoklati igények magaslatán álló prédikációzt élvezni képtelen, mert meg nem érti. Erre vannak tények a legközelebbi időből. De azért a nép a bibét nem az ő nyelvbéli szegénységében, hanem az illető szónok tehetetlenségében keresi, mert hiszen ő tud legjobban horvátul. Holott pedig nyelve elszakítva az irodalom élető forrásától, nem istápoltatva horvát intelligencia, vagy iskola táplálékától gyökökben, szójárásokban, közmondásokban stb. megfogva minden tekintetben, pusztulásnak indul, úgy, hogy még a rendes horvát prédikációkból sem merithet nyelvbéli táplálékot, miután az illető szónokok, ha megértetn akarnak, az egyszerűség legalsó fokára kénytelenek ereszkedni.

Ily állapotok mellett mégis tény, hogy a horvát nyelv kiküszöbölése a templomból

háboruságot csinálna, miután a magyar nyelvet sem kezeli a nagy többség jobban, mint a horvátot, vagyis azon stádiumon áll, hogy nincs nyelve, melyen correct beszélne, de a horvátot, ha rontva is, könnyűséggel, a magyart utángondolkodva.

Ily állása mellett a dolgoknak nem tanácsos a kiéheztetés politikájától eltérni, sem erkölcsi, sem magyar nemzetiségi szempontból.

Erkölcsi szempontból nem; mert nem állván a nép szívéhez annyira a magyar szó, nem is lehetne ezzel erkölcseseire annyira hatni, mint a horvát szóval. De ez még háján; hanem a nép demonstráló természeténél fogva matematikai bizonyosságra vehető, hogy az isteni tisztelettlő végkép elmaradna, pedig ezen egyedüli erkölcsi befolyásolásra, mely rendelkezésre áll, hogy annál nagyobb szüksége van a népnek, mennél távolabb állónak gondolja valaki őt az erkölcsök nemesedtségétől, azt mindenki beláthatja: Pedig ez a hazafiság sulypontja.

Aki pedig a templom erkölcsnemesítő befolyásának eredményénél a magyar nyelvbéli előrehaladottságot többre becsüli, annak is könnyű belátni, hogy e módon csak szélet kerget, látszat után kapkol, mert a horvát isteni tisztelet végleges beszüntetése által arra nézve, ki peregrinus in Israel, meg lesz ugyan mentve a nimbus, a város magyarságának nimbusa, de egyszersmind elidegenítettén a nép végkép a templomtól, utja lesz elzárva annak, hogy a magyarosítást sietetni és véglegesen elérni egykor a templom utján is lehessen.

A látszatérő a valóság elérkezésének siettetése lenne így csak föláldozva.

Pedig naiv felfogás azt hiúni, hogy rövid idő múlva a magyarosítás munkáját bevégeztetnek lehet tekinteni. Népnek, de népcsoportok életét is már esztendők szerint kell számítani, mint az egyes embereket. Nap és holdévek forgása mutatja itt az arányt. A mely befolyások egyes ember életében egy-két év alatt hódvös változásokat tüntetnek föl, ugyanazon befolyások a népcsoportok életében, miután ezek nem minden egyes tagjával jöhetnek érintkezésbe, ugyanazon vál-

tozást megannyi évtizedek alatt mutatják. S így ámbár ténynek állítom, hogy a buda-külvárosi horvát nyelv a lassu halál stádiumában van, de hangsulyozom, az agonia még sokáig fog tartani; még messze van az idő, midőn a horvát szó még a családokban is el fog némulni.

Hogy a templomban el lesz némítható, ez az idő előbb be fog állani; de még nincs itt.

A horvát nyelv megvéndelt fájának még korhadni kell, talán még tiz esztendeig is; de most még kidönteni nem lehet, nem tanácsos; mert gyökeréből újra kihajtana. A horvát nyelv még csak haladoklik — ez nyelvnél sokáig tart — temetést rendezni még korai dolog. Mert ha elevenen temetik el, könnyen fölrughatná a koporsó födelét a vélt halott és hogy az mi lenne, mit eredményezne, reactiót, vagy valami mást, az malékes dolog; de a magyarosításra hogy zökkenő lenne, az bizonyos.

Azért a lassu kiéheztetés politikájától eltérni nem szabad.

A horvát szótól, hol fölháborodás nélkül lehet, elvonni még a legsóványabb tápot is, mint a buda-városi plébánián történik, hogy pl. a jegyesek és bérmeándók oktatása kizárólag magyarul történik; új tápot okszérien nem adni, mint történt a buda-külvárosi plébánián pl. a legutóbbi két évben, midőn az october havi mindennapi délelőti sz.-olvasó-ajátosság kizárólag magyar nyelven tartatott; megbarátkoztatni a horvátajku népet a horvát istenitisztelet alatt a magyar prédikációval bizonyos ürügök miatt, mire volt több példa újabb időben buda-külvároson, részint, hogy a horvátul kezdett prédikációzt magyarul folytatta, részint bár nem utólagos mormogás nélkül magyarul is kezdte az illető szónok; nevelni a népet terszerű énektanítás által az iskolában a régi időbeli módszer alapján és terjedelmében a jövendő magyar isteni tiszteletnek, hogy ne csak legyen, mint van most a horvát mellett magyar isteni tisztelet, hanem, hogy a majdan horvát helyett magyarul tartandó a nép is jelen legyen; ezen és ilyféle módok, melyek

kettőn (Bánffy, Benkő) kívül senki, mi az összehatás nagyon csökkenette s mely kelékről a juryon halvány fogalma sem volt.

Nagy hiány volt fehér rózsákban is; a Mabel Morrison, Boule de neige, Nooman, Princesse imperiale Clothilde egészen hiányzott, a gyönyörű Merveille de Lyon csak három példányban volt kiállítva (Bánffy, Benkő és Gillemot), vagy ha volt is több, oly gyarló példányokban voltak, hogy fel sem tűntek; különösen Bánffay és Benkő oly szépek voltak, hogy ha más nem is állítottak volna ki, már ezekért megérdemelték volna a kitüntetés — természetesen egy hozzá értő jury előtt.

A rózsák elnevezését illetőleg is alapos kifogást tehetünk. Még némely műkertesznél is tapasztaltunk hamis elnevezéseket, mások meg annyira kitékérték az eredeti elnevezés nyakát, hogy csak nagy bajjal lehetett a valódi névre ráismerni, jele, hogy a kiállítóok kevesebb értelemmel űzik a rózsatermelést, mint használni, a nevek helyes írásáról pedig épen hallgatni kell, mikor a kiválóbb kiállítóok is pld. Notting helyett Nothing, Van-Houte helyett Van-Houthe elnevezéseket használtak. Némelyek épen elhagyták a neveket, mások minden másodk, harmadikat látják el a kello elnevezéssel. Ezen ugyan nem lehet esodálkozni, mert sokan vannak, kik a nevekre mit sem adnak, csak szép rózsájuk

legyen, bár mi legyen is a neve, de igen is esodálkozni lehet azon, hogy taláikozó jury, mely ily kiállított név nélküli csoportot jutalomra érdemesnek ítél, még ha ő maga ismerné is az egyes fajokat. Ott volt pld. egy igen szép csoport Maréchal Niel körülveve vagy tiz tizenöt remontans rózsá által; nem hiszük, hogy a kiállító neveket nem tudta volna, de egyik se volt megnevezve s ott láttuk a jutalmi czélulát.

Végre még meg kell emlékeznünk a bíráló bizottságról.

Nem ismerünk közülük egyet se és így elméleti képességükről ítéletet nem mondhatunk, de annyit bizton merünk állítani, hogy nagyobb része soha se látott még rózsakiállítást és azon elvekről, melyek szerint a kiállított rózsákat meg kell ítélni, fogalma sincs és azon hámultunk, hogy e tisztet kellő értelem hiányában elvállalták. De megis felelt az eredmény az értelmi foknak.

Mindenki, ki a francia és angol kiállításokat ha csak könyvekből is ismeri, tudja, hogy ott a jury bizonyos elvek szerint jár el; oda hiába hozzák szekérszámra a rózsákat, ez neki nem imponál, hanem kikeresi a legtökéletesebbeket és ezeket díjazza; ott az eredeti színre, alakra, a kifejődés hibátlanására, néha nagyságára is, üdeségére, leveleire vannak figyelemmel s első díjakkal csak is azokat jutalmazzák, melyekben az egyes

részek a legnagyobb tökélyre emelkedtek; nálunk a díjazás vezérelvét, az eredményt tekintve, még most sem birjuk elképzelni, bár mennyit gondolkodunk is. Mert hogy pd. Ockert, de még Aignert is miért helyezték Komáromy elé, ezt megmagyarázni nem vagyunk képesek. Komáromy Aigner mellett úgy megálította helyét, hogy nem tudnók hamar elhatározni, melyik állott magasabban; Komáromy száznál több fajt s közülük a legszépeket, a legujabbakat, pd. M. de Watteville, állította ki igazán szép példányokban s ha még figyelembe vesszük, hogy e rózsákat mintegy 300 kilométer távolságra kellett szállítania s ennek dacára is úgy érkeztek meg, hogy általános figyelmet keltettek, ekkor nem tudjuk elképzelni az okot, mely őt pd. if. Pecz ural, vagy Emichnével stb. egy nívaura szállította; Orczy Andor és Béla bárók rózsái az első nepon ép oly szépek voltak, mint a harmadikon, meg nem fogható tehát, miért kapták e kiállítóok a díjat csak az utólagosan kiállítottakért? Bánffay, igaz, csak 21 darabot állított ki, de az mind elite rózsá volt, nem volt köztük egy se, mely bár mely kiállításra helyét meg ne állta volna s dacára a forró hőségeknek, a nagy távolságnak, honnan kerültek s annak, hogy a kiállítás előtt legalább is 21 órával kellett lemeszve lenniök, oly üdén érkeztek oda s még másnap is oly üdék voltak, mintha csak

bővebb fejtegetésébe czélok kockáztatása nélkül nem bocsátkozhatunk, siettetni fogják azon idő elérkezését, midőn a nép talán kívánni is, vagy legalább megnyugodva fogja venni a horvát isteni tiszteletnek magyarul való fölcserelését.

E mód lassu, de alapos; kétes jövőért nem teszi kockára a már eddig is eredménydus jelent. Kiszakítani mesterségesen az idők folyásából a jelent lehet, de aztán tüstént készen legyen ám az összekötő hid, mert ha a jövő a múlttól elszakad, könnyen a semmibe roppen el; mert itt hidat építeni több, mint kőmívesi feladat.

Lassan haladj, tovább érsz!

Lehetnek ellenvélemények, nyilvánulhatnak is. Döntsenek fölöttök, a kiket illet, elfogulatlanul. Asszonytermészetünk nincs, az utolsó szó dicsőségére nem áhítunk.

Pozsgay József.

POLITIKAI HIREK.

— A szász-régeni választó kerületben f. hó 17-én egyhangulag Teleky Domokos gróf, a szabadelvű párt jelöltje választott meg.

*

— A görög-keleti román egyház rendkívüli zsinata kedden vette kezdetét Nagy-Szebenben, mely zsinat összeüléseinek oka a következő: a szegény javadalmaszása oláh papok segélyezésére a román egyh. még a 60-as évek elején Ó Felségtől 25,000 frtot kapott e ez összeg azóta számára az államkincstár-ból évenként folyósítottat. Később a segélyezés körül nagy visszaélések követték el, mit Trefort Ágost vallás- és közoktatásügyi miniszter megtudván, tudatá a román egyház fejével, hogy a segélyösszeget az érdemes szegénysorsu papok között ő fogja kiosztani. E miniszteri rendelet ellenében a román egyház testületileg felfolyamodott a királyhoz, ki azonban kérelmeket elutasítá. Trefort a rendelete irányában mutatkozó nagy ellenszenvet látva, újabban ugy intézkedett, hogy az évi segélyösszegeből a román papnevelő-intézet számára kikötött 1000 frton kívül 4000 frtot átad a román metropolitának, 20,000 frtot azonban ő maga fog kiosztani. A rendkívüli zsinat egy 9 tagu bizottságot küldött ki, hogy az a vallásügyi mi-

niszter ezen újabb rendeletére vonatkozólag határozati javaslatot dolgozzon ki.

*

— Karczagi képviselővé f. hó 15-én heves választási küzdelem után Pap Sándor függetlenségi párti jelölt ellenében a szintén függetlenségi párti volt országgyűlési képviselő: Komjáthy Béla választott meg.

*

— Stanzser károlyvárosi polgármester politikai üzelmek miatt hivatalától megfosztatott, Bernics tanácsnok pedig hivatalától felfüggesztetett és fegyelmi vizsgálat alá vétetett.

A magyar nyelv kötelező tanítása.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter rendeletet intézett valamennyi egyházi főhatósághoz, valamennyi tanfelügyelőhez és valamennyi megye és város közigazgatási bizottságához, a magyar nyelv kötelező tanítását elrendelő 1879. évi XVIII. törvények tárgyában. A rendelet, főbb vonásaiban így hangzik:

Az 1879. évi XVIII. t. cz. elrendelte a magyar nyelv kötelező tanítását az összes népoktatási tanintézetekben és ámbár 1879. évi junius hó 29-én 17,284. sz. a., 1882. évi május hó 17-én 15,863. sz. a. és junius 16. 18,257. sz. a., valamint 1883. május hó 29. 18,040. sz. a. kelt körrendeleteimben ismételtlen intézkedtem az említett törvények pontos végrehajtása iránt, a tanítók alkalmazásánál és a magyar nyelvnek a tantervbe felvételénél az iskola-fentartók igen gyakran tekinteten kívül hagyják a törvény határozott rendelkezéseit.

Midőn ezuttal korábban kiadott rendeleteimre, különösen pedig az 1879. évi XVIII. t. cz. végrehajtása tárgyában 1879. évi junius hó 29-én 17,284. sz. a. kelt rendelettel kiadott „Utasítás” minden egyes pontjára utalva felhívom a figyelmet, egyszerűsöd a következőket rendelem el és utasítom, hogy ezeknek gyors és szigorú végrehajtását kiváló kötelességének ismerje és eljárásának eredményéről jelentéseit kellő időben terjeszse fel.

1. Letelvén az 1879. XVIII. t. cz. 2. s 3. §§ ban megállapított határidők, czennel érvénytelenek és semmisnek nyilvánítom, mint a törvény 2. §-val ellenkező intézkedést, mindazon egyének rendes, segéd- vagy ideiglenes tanítóul történt megválasztását és alkalmazását, ki 1882. évi junius hó 30-tól kezdve tanítói oklevelet nyert, daczára, hogy a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira el nem sajátította, hogy azt népiszkolákban taníthassa; vagy a ki a képezdei tanfolyamot akár magánaton, akár tanintézetben 1882. évre vagy azután végezte és a magyar nyelvet tanítani szintén nem képes.

2. Hasonlóképen érvénytelen az 1879. évi XVIII. t. cz. 3. § a értelmében azon egyéneknek 1883. évtől fogva népiszkolai rendes, segéd- vagy ideiglenes tanítóul történt alkalmazása, kik magyarul tanítani nem képesek és oly községekben nyertek állomást, hol magyar és nem magyar ajkuk végyesen laknak, vagy ha ily községekben 1879. évtől 1883. évig a tanítói állomások betöltésénél a magyar nyelvet nem tudók mellőzésével a magyar nyelvet tanítani nem képes egyének alkalmaztattak.

3. Továbbá érvénytelen és semmis azon egyéneknek tanítói hivatalra alkalmazása, kik a képezdei tanfolyamot 1872. évtől 1881. év végeig terjedő időközökben végezték el s a magyar nyelvet népiszkolában tanítani képesek nem lévén, a törvény 3. § a értelmében azt mindaddig elsajátítani nem igyekeztek és a magyar nyelvi képesítő vizsgát le nem tették.

Ha az illető tanító képességgel birna ezen vizsga letételére és erre magát kötelezi,

ugy megengedem, hogy e czébból egy évi határidő adassék neki; ellenkezőleg csak azon kivételes esetben maradhat állomásán, ha helyettesítésére kellően képesített tanító alkalmazatik.

Azon tanítók mellé, kik 1872. év előtt végezték a képezdei tanfolyamot és nyertek tanítói oklevelet, de a magyar nyelvnek népiszkolában tanítására nem képesek, a magyar nyelvből is képesített segédtanító alkalmaztassék.

4. Az 1879. évi XVIII. t. cz. határozatainak minél pontosabb végrehajtása czéljából a kir. tanfelügyelő a szükséges okmányokat, esetleg ezek hiteles másolatait az iskolaszék utján az érdekelt tanítóktól bekövetelheti.

Annyival inkább jogosítva van erre, mert az 1875. évi XXXII. tcz. értelmében a tanítók az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe belépésre kötelezve lévén, szükséges a tanítók okmányait a felvételre való jogultságuk megállapítása czéljából is megvizsgálni és megvizsgálni és meggyőződést kell szerezni arról, hogy bir-e a tanító a nyugdíjintézetbe felvételhez megkívántató kellekkel, melyekhez az 1879. évi XVIII. t. cz. által követelt képesítettés is tartozik.

Miként pedig a kir. tanfelügyelő az 1875. évi jun. hó 4-én 13,036. sz. a. kelt rendelet szerint közzétettül szerzi be az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe felvételhez szükséges adatokat, ugy ezen okmányokat is köteles bekvívanni.

5. A nem magyar tannyelvű vagy végyesen magyar és nem magyar tannyelvű iskolák tanítóinak képesítéséről ezek alapján tudomást szerezvén, a mennyiben az 1. 2. és 3. pontokban említett esetek egyike fenforog, a kir. tanfelügyelő az illető egyházi főhatóságot erről azonnal értesíti, a tanítói állomás sűrűs betöltésére ismételtlen felhívja és erről is jelentést tesz.

A tanítók magyar nyelvi képesítését illetőleg megjegyzem, hogy az csak pótlásul szolgál az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 133. §-ában megállapított képesítésnek.

6. A mely magániskolák az 1879. évi XVIII. t. cz. 5. §-ának meg nem felelnek, azokkal szemben a törvény 6. §-ának 4-ik pontja értelmében szigoruan kell eljárni.

7. Az 1879. évi XVIII. t. cz. 6. §-ának 2. pontjában foglaltak értelmében a kir. tanfelügyelő a népoktatási tanintézetek tantervét bekvívánván, vizsgálja meg, hogy a magyar nyelv azokban a törvénynek megfelelően kellő kiterjedésben vétetett-e fel és legyen gondja arra, hogy a magyar nyelv az iskolákban miként taníttatik. Mivel pedig a nem-magyar tannyelvű népiszkolák tantervét megállapítottam és az illetékes hatóságoknak annak idején megküldtem, a kir. tanfelügyelő különösen figyelmet fordítani tartozik azon körülményre, vajjon a népiszkolák tantervei az 1879. évi XVIII. t. cz. 4. §-ának utolsó pontja szerint az általam kiadott tantervhez alkalmaztattak-e.

8. A nem magyar tannyelvű tanító- és tanítónő-képezdekre nézve a kir. tanfelügyelő a törvény 1. és 2. §§-ai, valamint a 6. §. 1. pontjában foglaltak alapján az elől említett „Utasítás” 2. fejezete értelmében eljárva, a tapasztaltokról jelentését megteszi.

Az 1879. évi XVIII. 6. §-ának 1. pontja értelmében érvénytelen és semmis mindazon tanítói képesítő oklevél, mely nem magyar tannyelvű tanítóképző intézeteknél 1882. évi junius hó 30-tól fogva a kir. tanfelügyelő, vagy általam kinevezett helyettesének aláírása nélkül adatott ki és egyáltalában érvénytelen a törvény 2 § a értelmében mindazon tanítói oklevél, mely az említett határnaptól fogva oly egyéneknek adatott ki, a ki a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira el nem sajátította, hogy azt a népiszkolákban taníthassa.

9. A mely népoktatási tanintézetben a tanterv megállapítása, a tanító képesítése vagy a magyar nyelv tanításának eredménye az 1879. évi XVIII. t. cz. követelményeinek meg nem felel, azon tanintézet törvényesürü

az nap reggel lettek volna valamely ottani külső rózsá-halomról levágva, ez a jurynak fel sem tűnt, bár a csak valamit is hozzá értő közönség azonnal észre vette s okát a kiállításól, ha ott volt, magától kérdezte, ha nem volt ott, kiszedte az egyes rózsákat s így kutatta annak a titkát s igen sokan tanultak meg ott, hogyan kell a vizet praeparálni, hogy az akkor uralgott nagy melegben is üdésé-
göket 3 napig is megtarthatták. Ha a rákos-csabay név nélküli rózsák díjaztattak — valószínű, nagyságuk miatt — nem látjuk okát, hogy miért mellőztettek Vecsey Niejci, melyek ugyan valamivel, de csakis valamivel, kisebbek voltak; de szabályos fejlettségre s formára amazokat messze túlhaladták.

Sokat lehetne még mondani a jury eljárásáról, de, azt hiszünk, ez is elég jellemzésére s figyelemztetésül szolgálhat azoknak, kik Pécsről a szőlőkiváltásra készültek s kik ily eljárás mellett el lehetnek készölve, hogy három-négy kosár budai Hönigler bizonyosan legkiválóbb fajjainkat is megveri, ha ezek nem szekér számra fognak kiállíthatni.

rendeltetésének eleget nem tehet és ott a hiányok haladéktalan pótlására van szükség.

Miért is az előzőekben foglaltak szerint azonnal tegyék meg a szükséges intézkedéseket, hogy a tamtézetek az 1885/6 tanévre a netalán tapasztalendő bajok orvoslása után kezdhessék meg működésüket.

Ha azonban a hiányok pótlására mindaddig mi sem történnek, úgy az 1879. évi XVIII. t. cz. 6. §-ának 2. pontjában foglalt határozott rendelkezés szerint az 5%-os iskolai adó kivétele fog elrendeltetni.

Azon tanítók, kik nem magyar állampolgárok, magukat honosítottai tartoznak, szintugy kötelesek azok, kik külföldön nyert képesítést oklevéllel bírnak, a megszüntetett pótvizletétele után oklevelüket nostrifikáltatni. Ezekre nézve 1881. évi 4832, valamint 1882. évi 15,863 és 18,258. számú körrendeleteimben részletesen intézkedtem.

10. A kir. tanfelügyelőt ezen rendeletem gyors és pontos végrehajtására utasítván felhívom, hogy intézkedésének eredményéről jelentését a közigazgatási bizottsághoz is mutassa be. Az ideiglenes iskolafelügyelőt, a járási szolgabírák és a rendezett tanácsú városok polgármesterei részére ezen rendelet példányai mihezertartás, esetleg a szükséges intézkedés megtétele végett megküldettek.

— **Háztulajdonosaink figyelmébe.** Pécs sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a kormányhatóságilag jóváhagyott s köztudomásra hozott köztisztasági és közegészségügyi szabályrendelet értelmében a belvárosban, egy a budai főutcának a „Hétfedelem” vendéglő keleti sarkáig terjedő részében, a budai külvárosi serház és Malom-utcában, a Siklósi országoton és Siklósi utcában levő házakból a város által házilag teljesítendő házi szemét kihordatása által felmerülő költségek az é.é.ekelt háztulajdonosok terhére zoba és boltzsám szerint egy évre eszközölt kivétési munkálata a számvétség részéről elkészített, a folyó június hó 23-ig bezárólag terjedő határidőben — a városi pénztári hivatalban — a hivatalos órák alatt az érdekelték által betekinthező s a kivétel ellen netán fennforgó észrevételek, illetőleg felszólamlások a tanácshoz címezve írásban, a mondott határidő alatt ugyanott beadhatók. A kitűzött határidő után később beadott észrevételek vagy felfolyamodványok figyelembe nem vétetnek.

— **Hirdetmény.** A rendőrkapitányi hivatalnál számos feljelentés tétetik, hogy egyes helybeli lakosok házuknál nagyobb mennyiségű szénát, szalmát és egyéb könnyen tűzveszélyt előidéző anyagokat tartanak. Miután főleg a jelen meleg évszakban az ily gyúlékony anyagok összehalmozása tűzrendőri szempontból meg nem tűrhető és ily visszaélések számtalan rendőri tilalom daczára még is, elég sajnosan, előfordulnak, — felhívtnak az összes helybeli lakosok, hogy legközelebb saját érdekük, de a közérdek szempontjából is ilyen visszaélésektől tartózkodjanak, a netalán e tekintetben visszaélést elkövető szomszédokat a rendőrkapitányi hivatalnál a veszély elhárítása és az illetők megfelelő megbüntetése végett haladéktalanul bejelenteni kötelességüknek ismerjék. Egyáltalán saját érdekükben figyelemzetnek az összes helybeli lakosok, hogy legalább a melegebb évszak alatt házukban, lakásukban, alkalmas helyen a kellő vízkészletet tartani soha el ne mulasztják, hogy az netalán bekövetkező tűzesetnél rendelkezésre legyen. Pécszt 1885. évi június hó 10-én. A rendőrkapitány. hivatal.

Hirek.

Frigyes Károly herceg, Vilmos német császár testvérének fia, a helyben állomásozó 7. huszárezred tulajdonosa szélütés következtében meghalt 15-én egy negyed 11 órakor Klein-Glienickében 60 éves korában. Halála alkalmából a berlini udvarnál 4 heti gyász rendeltetett el. Az elhunyt temetésére Pokorny Horman ezredes a 7-ik huszárezred több tisztjeivel 17-én Berlinbe utazott.

Megerősítés. Ő Felsége a király Trefort Agoston tudományos akadémiái igazgató és tiszteleti tagnak a magyar tudományos akadémia elnökévé lett megválasztását megerősítette.

Dunántúli közművelődési egyesület. A nemzeti kaszinó választmánya szombaton tartott gyűlésén a „Dunántúli közművelődési egyesület” létesítésére egy bizottságot küldött ki, melynek tagjai a következők: Aidinger János, Bartosságh Imre, dr. Borcs Emil, dr. Daempff Sándor, Dischka Győző, Erreth Antal, Fekete Mihály, dr. Jobst László, dr. Krasznay Miklós, dr. Kossutány Ignác, Kissfaludy Imre, dr. Kereky Mihály, dr. Lukács Adolf, Liszkay, báró Majthényi József, Markovits, Németh József, Péter János, Rath Mátyás, Repits Vincze, dr. Szeredy József, Schneider István, Schapringer Joachim, Sey László, Károly Ignác, Visky Pál, Werbőczy István és Záray Károly. A választmány egyttal elhatározta, hogy a polgári kaszinót, mint a nemzeti kaszinóval hasonlító társulatot fel fogja kérni, hogy a „Dunántúli közművelődési egyesület” létesítésének előmozdítására saját kebeléből szintén küldjön ki egy több tagu bizottságot, mely azután a n. kaszinó bizottságával együtt és vállvetve működjék. E felhívás pénteken közöltetett a polgári kaszinóval s nincs benne kétség, hogy annak a legrovidebb idő alatt meg lesz a kívánt eredménye. — E hírrel kapcsolatban — bár nem a legszivesebben, de a magunk és az ügy iránt tartozó kötelességből meg kell említenünk, hogy német nyelvű laptársunk esztörtöki számának „Transdanubianischer Kulturverein” című újdonságában jónak látja közölni: mily véleményével van az észeki „Drau” Beksicsből, Pécs városáról, az alakítandó egyesületről, valamint Baranya- és Somogy megye népességéről. Mindezek — képzelhetőleg — igen érdekes és épületes dolgok, ránk nézve azonban kevésbé jelentékenyek és bátran hallgatással mellőzhetjük, annyival inkább, mert már régen meg van írva, hogy bizonyos hangok „nem hallatszanak a menyországba” és hogy a „Drau”-ból, bármennyire „magyarbarát”-nak mondja is azt a német nyelvű laptársunk, „soha sem lesz szalonna.” A mi előttünk feltűnő, az azon körülmény, hogy a „Fünfkirchner Zeitung”-nak a „Drau” handabandájára nincs más megjegyzése, mint hogy abból „a mi Vereinsmayernek” szlavóniai működésük előzést élvezhetik, Szomorú volna, ha minemzetiségünk terjesztésére és véreink megmentésére, magyarságunk megtartására irányuló működésünkben Szent István birodalmának határain belül a borvátok tetszésétől tennők magunkat függők. Még szomorubb azonban, hogy egy — bár német nyelvű, de — magyarországi sajtóközeg ily kifejezést enged meg magának. „Vereinsmayernek”-nek nevezni azon polgárokat, (zárjel között legyen mondva: városunk legbefolyásosabb és legintelligensebb elemeit), kik oly hazafias célú egyesület megvalósítására törekednek, a legendyében szólva: ildomtalanosság. A ki ezt teszi, az semmi esetre sem barátja a hazafias ügynek, vagy talán attól tart a „F. Z.”, hogy a magyarosító mozgalom terjedése, megerősödése és általánossá válása első sorban a magyar provinciális városokban és különösen Pécs városában semmi létjogosultsággal nem bíró német lapok halálát vonná maga után? Egy ugynevezett „Vereinsmayer.”

Külföldi magyarok szervekedése. A romániai református magyar egyházak külön

egyházkerületté fognak alakulni Bukarest központtal, hol esperességet fognak felállítani. A hazafias mozgalmat e nagyfontosságú ügyben Salamon János a bukaresti ref. egyház főgondnoka és Bartalusz János a nevezett egyház lelkesze indították meg.

A ref. egyház rendkívüli egyetemes konventjén, mely Vay Miklós báró koronaőr és Kun Bertalan tiszáninnen püspök közös elnökle alatt hétfőn d. e. 10 órakor a budapesti református iskolai épület nagytermében vette kezdetét s mely első napon a vallásügyi miniszternek a református iskolák állami segélyezésére vonatkozó leiratával s a ref. egyházaknak a főrendiházban leendő képviseltesével foglalkozott, a dunántúli egyházkerületet a világiak részéről Tiszta Kálmán főgondnok, Bóthy Zsigmond és Vég helyi Dezso, az egyháziak részéről Pap Gábor püspök, Csónka Ferenc és Körmenyi Sándor képviselték. — A kedden folytatásgosan tartott gyűlésen a jogügyi bizottság jelentése alapján elfogadott a református iskoláknak adandó állami segély, oly feltételek alatt azonban, hogy a segélyezendő iskolákat csak az egyházkerületek jelölhetik meg és az ily iskolák vagyoni viszonyait az egyetemes konvent egy 5 tagu bizottsága vizsgálja felül s ugyanezen bizottság fog a segélyezési ügyben az államkormány megbízottjával értekezni és esetleg a konventől nyert felhatalmazás mellett szerződéseket kötni.

Turin helyett Nápoly. Turin, mely hírneves lakójára való tekintetből oly számos évig minden magyar előtt kedves emlékü volt, legközelebb, legálább reánk magyarokra teljesen elveszti jelentőségét. E hirtelen változásnak oka az, hogy Kossuth Lajos fia Lajos az olaszországi vasutizgatóságnál az eddiginél még magasabb állást foglalván el, Turinból Nápolyba helyeztetett át s agghazánkia nem akar megválni fiától, kivel eddig is együtt lakott.

Házasság. Hétfőn vezette oltárhoz az apáczák templomában Némethy József helybeli ügyvéd verbói Szluha Kornélia kislányt. Az esketési szertartást Laubheimer Ferenc kanonok végezte.

Egyházi zene. A lyceumi templomban holnap vasárnap d. e. 9 órakor előadtni fog Schöpf Ferenc (op. 45 D) miséje, Brosig „Domine spes mea” graduáléja és Horák „Quis ascendit in montem Domini” offer-toriuma.

Rabbi választás. Dr. Rosenberg Sándor kaposvári főrabbit az aradi izr. hitközség főrabbiává választá. Dr. Rosenberg július hóban foglalja el új állását.

A vasárnapi munkaszünet a pósthivatalokban a huzamos idő óta pro és contra kibocsátott rendeletek után végre még is életbe lép. A közlekedési miniszter legújabb rendelete szerint f. évi július hó 1-től kezdve az állandó pósthivataloknál szolgálatba korlátoztni fog, még pedig oly módon, hogy a vasárnapi hivatalos órák a hétköznapiaknak legfeljebb felét tegyék s a személyzet vasárnap felváltva működjék. Ez intézkedést nagyon helyen valónak tartjuk. Azok, kik egész életüket ugyszólván a közönség szolgálatában töltik el, megérdemlik, hogy legalább vasárnap kissé megpihenhessenek a lel-kölő, örök egyformaságu munkáitól.

Az I-ső pécsi veterán és betegsegélyző egyesület által f. hó 7-én tartott júniális alkalmával kihuzott 10 sorsjegy közül a 151., 179. és 239. számú szintén kihuzott sorsjegyek tulajdonosai a nyeremények átvétele végett mindaddig nem jelentkeztek. — Felhívtnak tehát az említett nyerő számok tisztelt tulajdonosai, hogy nyereményeik átvétele végett Batory utca 13. sz. alatt folyó hó végeig megjelenni sziveskedjenek, mert e határidő lejártával az át nem vett nyeremény tárgyak az egyesület tulajdonává lesznek.

A dárdai „Casino” egyesület f. é. június hó 18-án Dárdán a „Tivoli” nevű ligetecskében fényes és kitünően sikerült junális rendezett, a mely közűs uzsonnával vette kezdetét. Hízásszonyként Nendtvich Gyuláné és Starzikowszka Ferencz

űrholgyek szerepeltek, kik mindent elkövetek, hogy a mulatságot felejtethetlenné tegyék. Ott láttuk szépeink közül már elől említtett háziasszonyaink kivül Perczelné, Hölblingné, Kinethné, Feldné, Saxerné, Nagy-né, Narancsikné, Jellachichné, Cingellyné, Kísiné, Bihariné és Ludvigné asszonyokat, Jellachich nővérek, Wrancsik Luiza, Weigl nővérek, Narancsik Irma, Ehrenkletzberger nővérek, Feld Gábris és Dorazely Róza és Anna kisasszonyokat. Az uzsonnát táncz követte, mely a ligetben vette kezdetét és később a casinó helyiségeiben a hajnali órákban ért véget. Nem mulaszthatjuk el e helyütt megemlékezni a rendezőségéről, mely Elalaskó János, Rapun Aladár és Gálovits Arthur urakból állott, kik ugyancsak jártak a csárdán, hogy ez által jó példát adva, magukkal ragadják a táncz-vágyó fiataloságot. Különös dícséret illeti Balaskó igazgató urat, kinek kezdeményezése folytán jelen mulatság létesült, s csak azon szívből fakadó óhajással fejezhetjük be közleményünket, írja levelezőnk, vajha minden Casinónak oly lelkes és ügybuzgó igazgatója volna, mint a dárdaínak.

Zeneestély. A zeneestélyi pártoló tagok részére f. é. junius 3-ára hirdettet és közbejött akadályok végett meg nem tartott ezidei 1-ső zeneestély f. hó 20-án, azaz ma, szombaton fog a Neusiedler-féle csarnokban megtartatni. Kezdeté este 8 $\frac{1}{2}$ órakor. Nem pártoló tagok részére belépti díj 25 kr.

Kevés az apró pénz. Nemcsak az egész évben, de lehet mondani, hogy eddig mindig az volt nálunk a panasza, hogy „kevés a nagy bankó.” Most megváltozott a világ folyása s minden üzletben arról panaszkodik, hogy „kevés az aprópénz.” Oka ennek az, hogy elérkezvén a gyümölcsérés ideje, a falusi asszonyok a rézpénzt naponként nagy mennyiségben viszik ki városunkból, hogy azt csak később, az őszi, vagy téli időszak beköszöntésekor hozzák vissza és költsék el különféle szükségletekre. Tény, hogy kereskedőinknek a rézpénznek csaknem teljes elfogyása következtében sok kellemetlenségeik vannak. Azt hisszük, hogy a pénzügy-igazgatóság e bajon könnyen segíthetne s meg vagyunk győződve, hogy ha lehetséges, a segély nem is fog kélni.

Kaszinó estély. A második kaszinó estélyre, mint minden évben, úgy az idén is sokkal többen jelentek meg, mint a menyinyes az első voltak. A szép számú és fényes közönség alig talált elég asztalt és ülőhelyet a kellemes fasorok alatt. A hölgyek fényes bálj tolettékben jelentek meg, amit éppen nem bók, vagy dícséretképen említhünk meg. Az első négyest 28 pár tánczolta. A szép mulatságnak igen korán, egynegyed 2 után lett vége.

Az abaligeti cseppkő-barlang, melyről lapunkban körülbelül 1 hónappal ezelőtt terjedelmes ismertetés jelent meg, naponként szélesebb körben ébred fel iránta az érdeklődés. Vasárnap egy 9 tagból, leginkább pécsi író-mesteremberekből álló társaság kerekedett fel, hogy megyékne e nevezetes helységét, mely oly nevezetes jövőre van hivatva, megsejmelje. A társaságban többen voltak, kik a barlangot évekkel előbb már látták; a barlang mestani állapota azonban az ezelőttivel össze sem hasonlítható. Ezelőtt a barlang belsejét alig lehetett megközelíteni s csaknem meggörnyedve, hason kellett benne csúszni; most kényelmes hidakon, száraz lábbal és emelt fővel haladhatunk a természet e titokzatos műhelyében, mely éppen mesterkéletlenségével imponzas hatást tesz a szemlélőre. Ez előnyös változás mind Chalu-pny János abaligeti plébános mara-lendő érdeme, ki a környékbeli intelligencia néhány érdemes tagjának gyámolításával addig nem nyugodott, míg aláírások és saját áldozatai útján összegyűlt tetemes összeggel a barlangot járhatóvá nem tette. A barlang megszemlélése 1 teljes órát vesz igénybe. Ambar a cseppkővek nagy részét az előző évben megrongálták, a szemünk elé kerülő fűtővíz a legjutalmazóbbá egyike. A számos

cseppkő képződmény közül, mi különben most is folyamatosan van, néhány meglepő szépen kifejtett teljesen elbájolja az embert. Ilyen: az orgona, az elefánt, a sasak, a méhkas, a lovag, a Mária-szobor, a Szalonka stb. A barlang jelenleg a „pokol torka” nevű helyig járható, honnan egy valóban veszedelmes, szük út vezet tovább. A társaság két bátor tagja oda is behatolt négykézláb, de messze nem hatolhattak, mert a barlangot keresztül folyó patak ott egy vizárást képez. A barlang, mielőtt nyílása ki nem tágitattott, a környék időjosa volt, mert az esőt hangos sipolással megjelentette. E sipoló hang most már nem hallható. A környéken van még egy kellően ki nem tanulmányozott időszak, ki forrás is, a „Sárkánykut,” mely időnként meg-megárad. A néphit azt tartja, hogy egy sárkány fekszik benne s annak időnkénti megfordulása okozza a vizelőmet. Aki ez érdekes vidéket meglátogatja, fáradságát semmi esetre sem fogja megbánni, nem is szólva azon szívet nyerő, ősmagyar vendégszeretetről és szellemi élvezetről, mely reá az abaligeti plébános, Chalu-pny János házában várakozik.

A lövőedében junius hó 14-én 600 lövés tétetett; ezek közül 11 négyes és 138 közlövés esett. — Az 1-ső díjat legtöbb közlövésért Port Tivadar, a II-ikat Barnaky Gyula, a III-ikat Schreiber Ferencz, a IV-iket a legjobb lövésért Reisch János nyerte.

A harkányi furdővendégek száma mai napig 625 személy, az átutazó vendégek pedig 2593 személy.

Tolnamegyei hírek. A tolnamegyei kir. adófelügyelőséghez egy III. oszt. számítási állomásra pályázat van hirdetve. — A budapesti tavaszi ügetőverseny belföldi tenyészversenyén Bernrieder József nagybirtokos Krétás nevű lova a harmadik díjat nyerte el. — Kiss Vincze igari községi jegyző eljegyezte özv. Mészöly Kálmáné leányát Jankát. — Felső-Irighen a segédjegyzői állásra, melyre 320 frt fizetés és 20 frt lakbér van összekötve, folyó hó 30-ig pályázat hirdetettik. — Medinán a református paplak teljesen leégett. A lelkész sok kárt szenvedett. Az épület biztosítva volt. — Sikabonyi Angyal Gábor 184 $\frac{1}{2}$ -iki főhadnagy és takarékpénztári könyvvizető meghalt 11-én, 60. évében Szegezárdon. — Kis Károly szegárdi járásbírósi albiró szegárdi törvényszéki elnökvé nevezettik ki.

A „Szabinók elrablása” című bohózat szerzője Schonthan Ferenc jeles darabjához, mely színrekerüléskor a mi közönségünket is annyira megkacagattatta, folytatásul új bohózatot írt, melynek címe: „Striese igazgató emlékiratai.” A „Striese” névnek a magyar átdolgozásban Retteghy Fridolin felel meg.

Az osztrák választások szombaton véget értek. A megválasztottak között 110 ezuttal először jelenik meg a politika küzdelem terén. A 352 megválasztott képviselő közül kormánypárti 191, német-szabadelvű 132, antisemita 4, demokrata 3, középpárti 22. Az osztrák-német szabadlevű párt vesztése 15. A kormány többsége jelentékeny ugyan, de minthogy Ausztriában az alkotmány-törvények megváltoztatására $\frac{2}{3}$ többség kívánatik s ez még eddig nincs meg, az osztrák-németek pártya — vesztésegei mellett is — nyugodtan alhatik.

Bosznia-Hercegovina vasutvonalai jelenleg a következők: Bród-szerajevói vonal 629 kilométer, Doberlin-Banjaluca vonal 101 km. és a csak minapában megnyílt Mostar-Metkovic vonal hossza 43 km. A doboj-tuzlai 67 kmnyi vonal is nemsokára meg fog nyílni, a mostar-szerajevói pedig most tétetnek a felmérési munkálatok. Ezen kívül a Szerajevóból a Lim folyó mentén Novi-Bazárig menő vonal kiépítése is tervezetik.

Pünkösdi királyság. Keszler Józsefet, ki, mint mult számunkban megírtuk, a mohácsi járásbírósi fogházból megugrott, Iványos Péter börtönőr mult szerdán Lancsukon szerencsésen nyakon csípte és — a kegyetlen — visszakísérte a mohácsi börtönbe.

Hűtlen szolga. Klicics István molnár segéd csak néhány nap óta szegődött be W. molnármesterhez s már is észrevette, mint gazdája évek hosszu során át figyelmen kívül hagyott, hogy a konyhakut a szobaajtót is kinyitja. Mint praktikus ember, fel-lejelezett nem árulta el, hanem igyekezett azt hasznára fordítani, még pedig olyaténképen, hogy a magánosság óráiban bebement a lakoszobába s gazdájának arany-ezüst portékáit elcsenegetván, őt lassankint tetemes összeg erejéig megkárosította. De végre is: főbb nap, mint kalbász! Az arany-ezüst holmik lassankint elfogyának, mert nincs az a kő kút, mit utóljára is ki ne lehetne merni. Így járt hűtlen is. Már épen a legutolsó — emlékül eltett — ezüst huszasokat vette gondos pártfogásába, sőt azokat szerencsésen mély öblü zsébeibe helyezé, midon — oh szatirája a sorsnak! — belép a háziasszony s a jó madarat tetten kapja. A háziasszony lármát csap, a tettes megugrik, szalad egyenesen a Tettyére, ott azonban — véletlenül ruhaporlással foglalkozkodó derék harcziaik valónak, kik hűsüket nyakon csipvén, az a rendőrség atyai gondviselésé alá jutott.

Kirakat feltörés. Szerdán hajnalban Fried M. Ferencziek utcájában levő üzletének kirakatát feltörték s abból néhány csomag szivart és több tárgyat — a károsult szerint 32 frt értékben — elloptak. Nagyon valószínű, hogy a tettesek, kiknek eddig nyomára nem jöttek, kőbor erigányok voltak, kikből épen az előző napon egy nagy tömeg tolonc-otított el a vérosból.

Betörés. Ma két hete, junius 6-án hajnalban Chalu-pny János abaligeti plébános vendégszobájának falát ismeretlen tettesek az ablak alatt kiásván, a szobába hatoltak s abból nagymennyiségű — leginkább felöltők-ből álló — ruhaneműt elvittek. A tolvajok valószínűen hárman voltak, ketten közülök az épen a pécsi vásárra készülöoó abaligeti lakosok gyülekezését látva és üldöztetetől tartva, futásnak eredtek s hogy könnyebben futhassanak, a lopott ruhákat eldobták, melyek azóta a következő napokban egy jókora nagyságú betörő vasruddal megtalálhattak. A harmadik tolvaj nyom nélkül eltűnt. A kár körülbelül 40 frtra tehető. A plébánia épület, mely még 1751-ben épült, rendkívül vastag falazatu ugyan, mégis a mostani plébános — hasonló meglepetések elkerülésére — elhatározta, hogy a falakat belülről faburkolattal fogja bevonni.

Vegyes hírek. Az angol kormányváltáság véget ért. Salisbury elváltta a kabinet-alkitást, de, mint a „Times” írja: csak azon feltétl alatt, ha az alsóház szabadlevű többsége a novemberben megejendő választásokig az új kabinettel szemben nem gáncoskodik. Részünkről ezen kikötést, mint a parlamentarizmus elvébe ütközöt, nagyon valószínűtlennek tartjuk. Salisbury 1830-ban született. Másodszülött lévén, sokáig mint hírlapíró tartotta fenn magát. Kezdetül fogva szigorú tory-párti volt. Bátyja elhalálása következtében családja befolyását megillető fontos szerepkörhöz jutott. Mint a Beakon-field kabinet tagja részt vett a konstantinápolyi és berlini konferenciákon. Beakonsfieldnek elleniábasa volt. — Andrássy Gyula gróf és neje Kendeffy Katinka grófnő fia: csikszentkirályi és krasznahorkay Andrássy Tivadar gróf tartalékos huszárhadnagy és országgyűlési képviselő eljegyezte zichi és vásonykeői Zichy Eleonóra grófnőt, Zichy Rezső gróf és neje Péchy Jaqueline grófnő leányt. Az esküvő f. hó 24-én, Enyiczkn fog megtartatni. — Országos tornau-népegy lesz f. hó 28-án Budapesten a váro-ligetben. — Courbet francia tengernagy f. hó 11-én a „Bayard” gőzös fedélzetén meghalt. — A bécsi „deposition bank” egy hivatalnok: Harro Károly 150,000 frtot sikkasztott el és e nagy összeget, valamint neje gazdag hozományát mind a kalmitrin fejszérelte el. — Nagy Károly járásorvos meghalt Körmeden 15-én

72-ik évében. — A hainburgi dohánygyár szivarszárító helyiségében 15-én tűz ütött ki, melynek 500,000 darab szivar esett áldozatul. — Zsolnán hétfő reggelre virradóra hibás váltóhelyezés miatt vasuti szerencsétlenség történt. Számos utas jelen-
tekenyen megsérült. — A kolera Spanyolország Valencia, Madrid és Murcia városában és környékén egyre terjed. — Pataky Mihály ügyvéd, Bács-Bodrogszeméi árvaszéki ülnöke meghalt 12-én Zomborban. Az elhunyt izraelita volt. A múlt évben nősült s alig volt túl 30-ik évén. — Magyarország 13,289 103 holdnyi erdőterületéből 3,749,758 katasztrális hold makk-; 2,892,921 k. h. fenyő- és 6,641,424 k. h. bükk és más lombosfaterdő. Magyarország tényleges fatermelése 23,667,733 kubikméter, mely mennyiségből minden lakosra 1'35 kubikméter esik. — Az angol királyné Elizabetht visszalépése alkalmából „az országnak tett szolgálatai elismerésül” a grófi méltósággal kínálta meg, mint azonban Gladstone nem fogadott el. — Manteufel (Károly Rochus Edvin báró) tábornagy, Elzász-Lotharinga helytartója meghalt f. hó 17-én Karlsbadban. Az elhunyt a német hadseregnek kiváló tagja volt. 1809-ben született. Nőgyűlölő volt. Rendkívüli szigorúságáról és igazságosságáról volt ismeretes. — Berlinben egy bajai illetőségű, Gajary Lajos nevű 21 éves műegyetemi hallgató öngyilkosságát követett el. — A „Magocsi Dalegyesület” f. hó 29-én ülést rendez. — Brunnben 16-ika óta nagy munkás strajk van, mely 17-én a munkások és rendőrség között sajnós összeütközésekre adott okot. — A francia vasut igazgatók szerdán este 7 órakor a kiállítás megsejlesztésére Budapestre érkeztek.

Törvénytörési csarnok.

Büntető osztály.

Junius hó 22-én.

6200|1884. Husziák Antal ellen lopás miatt.

6582|1884. Lösching Antalné ellen csalás miatt.

6951|1884. Jerger József ellen okirat hamisítás miatt.

Junius hó 24-én.

4609|1884. Lakatos János ellen lopás miatt.

4632|1884. Varga József ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt.

Junius hó 26-án.

2447|1885. Gosztonyi Péter ellen közbiztonság elleni kihágás miatt.

2493|1885. Bosnyák Mátó és társa ellen lopás miatt.

Junius hó 27-én.

4633|1884. Bártai János ellen magánokirat hamisítás miatt.

5015|1884. Rittinger Adám és neje ellen sikkasztás miatt.

6052|1884. Radojevics Dömötör ellen sikkasztás miatt.

Junius hó 30-án.

6123|1884. Pisti János ellen közokirat hamisítás miatt.

6577|1884. Tóth János ellen szándékos emberölés miatt.

A pécsi sertészialáló társaság heti tudósítása.

Felhajtás: 114 darab kövér, 129 félkövér, 218 db sovány disznó, 543 db süldő.

Árak: kövér disznó, minőség szerint 40—42 kr klg.-kint. Félkövér 39—40 krajczár páronként — klg. páronként 45 klg. élet-
súly leszámitásával. Sovány disznó — kr.

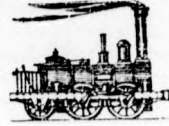
Süldők: 34—35 kr. klg.-kint elsőlyban.

Kukoricza ár 6 frt 55 kr. mm.

Gabona-árjegyzék

Pécs sz. kir. városában 1885. évi junius hó 13-án tartott hetivásárról.

	100 kiló ára.
Buza:	jó 8.50
	középszerű 8.30
Kétszeres:	legalábbvaló 8.—
	jó 7.—
Rozs:	középszerű 6.80
	legalábbvaló —
Árpa:	jó 7.20
	középszerű 7.—
Zab:	legalábbvaló —
	jó 7.50
Kukoricza:	középszerű 7.40
	legalábbvaló —
Széna	jó 6.50
	középszerű 6.40
Szalma	legalábbvaló —
	— 3.50
Hajdina	— 1.25

VASUTI MENETREND.

A Budapest-Dombóvár-Üszöghi vonalon:
Budapestről indul a 302. sz. vonat reggel 8 ó. 15 p.
Pécsre érkezik " " " " d. u. 5 " 35 "
Pécsről indul " " " " " 5 " 55 "

Az Üszögh-Dombóvár-Budapesti vonalon:
Pécsre érkezik a 301. sz. vonat d. e. 10 ó. 25 p.
Pécsről indul " " " " " 11 " 05 "

A Mohács-Barcsi vonalon:
Budapestről indul az 1. sz. vonat reggel 8 ó. 15 p.
" " " " " 11. " " este 7 " 45 "
Pécsre érkezik " " " " d. u. 5 " 46 "
Pécsről indul " " " " " 11. " " reggel 7 " 53 "
" " " " " 1. " " d. u. 6 órakor
" " " " " 11. " " reggel 8 " 10 "
Barcsra érkezik " " " " " 11. " " este 8 " 17 "
" " " " " 11. " " d. e. 10 " 59 "

A Barcs-Mohácsi vonalon:
Barcsra érkezik a 2. sz. vonat reggel 8 ó. 06 p.
" " " " " 12. " " d. u. 4 " 46 "
Barcsról indul " " " " " 2. " " reggel 8 " 30 "
" " " " " 12. " " d. u. 5 órakor
Pécsre érkezik " " " " " 2. " " d. e. 11 " 02 "
" " " " " 12. " " este 7 " 21 "
Pécsről indul " " " " " 2. " " d. e. 11 " 17 "
" " " " " 12. " " este 7 " 36 "
" " " " " 16. " " reggel 6 " 10 "
Mohácsra érkezik " " " " " 2. " " d. u. 1 " 54 "
" " " " " 12. " " éjjel 10 " 08 "
" " " " " 16. " " reggel 8 " 57 "

A személyszállító- és póstahajók a Dunán következőleg közlekednek:

Személyhajók:

Budapestről Mohácsra naponta déli 12 órakor.
Mohácsról Budapestre naponta 1 órakor déliben.

Póstahajók:

Bécsből Budapestre naponként reggel 7 órakor.
Budapestről Mohácsra naponta esti 11 órakor.
Mohácsról Zimonyba naponként 8 óra 15 perc. reg.
Mohácsról Orsovára — Galacra szerdán, pénteken és vasárnap 8 óra 15 p. reggel.
Mohácsról Budapestre naponként 2 órakor reggel
Budapestről Bécsbe naponként 6 órakor este.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Fekete Mihály.

T. cz.

Van szerencsém tiszteltteljesen értesíteni, miszerint a Fő-
(Király)-utca dr. Schwarz-féle házban levő, hoszu évekig jó hírnévnek örvendő

Mészáros Ferenczné

kárpitos és asztalos butorraktárát; valamint Ó-pósta utca 40. sz.
alatti kárpitos-műhelyét örökségileg átvettem és újonnan berendezve

Ifj. Mészáros Ferencz

törvényesen bejegyzett cég alatt folytatni fogom,

Részint helyben, mint a fővárosban szerzett szakismerteim birtokában s mint az üzlet jelenlegi tulajdonosa teljes erőmből törekedni fogok ezen jól felszerelt üzletnek régi jó híret fenntartani s a n. é. közönség nagyrabecsült bizalmát — melyért tiszteltteljesen esdek — a szives megrendelések csinos és izlées kiállításával, valamint pontos és jutányos ár szolgálattal kiérdemeln.

Midőn a nagyérdemű közönségnek üzletemet ismételve becses figyelmébe ajánlom. bátor vagyok kegyes pártfogást kérní s maradok teljes tisztelettel

ifj. Mészáros Ferencz,

kárpitos és díszítő.

8865. sz.

végr. 1885.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvénytörési mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifju Engel Adolf végrehajthatónak özv. Gerényi Józsefné sz. Kristóf Katalin pécsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 223 frt 76 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a pécsi 1050. sz. tjkönyvben felvett 1563. szsz. 500 régi 38 uj sz. házra és fekövősegre továbbá a pécsi 2766. sz. tjkvbén 4971. sz. szöllőnek özv. Gerényi Józsefnét illető fele részére és pedig a házra 450 frt, a szöllő felére 256 frthan az árverést ezenel megállapított kikialltási ár mellett elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. augusztus hó hó 27-ik napján d. e. 10 órakor a pécsi törvszék telekvi irattárában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak azingatlan becsárának 10%-át, vagyis 45 frt és 25 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám. a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvénytörési, mint telekvi hatóságnak 1885. május 15-én tartott üléséből.
Kiadta:

Dr. Ballus,

kir. törvénytörési jegyző.

Mária-Celli Gyomor-Cseppek,

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bantalmái ellen és felülmulhatlan az étvágy hiány, gyomorgyengeség, roszszagu lehellet, szelek, savanyu felbőfögés, kólíka, gyomorhurut, gyomorégés, huygöképződés, túlsagos nyalkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfajas (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, szék-szorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által; gilisztá, lép- és májbetegség, aranyeres bantalmak ellen.

Egy üvegese ára használati utasítással együtt **35 kr.**
Központi szétküldési raktár nagyban s kicsinyben

BRADY KÁROLY,

„az őrangyalhoz” címzett gyógyszerárában Kremzierben, Morvaországban.

Kapható Pécsen: Kovács M., Sipőcz István, Balázs urak és az Irgalmasok gyógyszerárában Sásdon: Keller N. urnál. Pécs váradon: Dvorszky Béla gyógyszerárában. Szászvár: Baltha László gyógyszer. 26—1. 1051

Harkányi
gyógyfürdő

Harkányi
GYÓGYFÜRDŐ

Harkányi
gyógyfürdő

Magyarország, Baranyavármegyében.

Fürdőidény:

május 1-től szeptember 30-ig.

Habár ezen fürdő hírneve oly hosszú évek lefolyása óta számtalan kiváló gyógyeredményei által meg is lett alapítva, mégis a fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat után kijelentheti, hogy ezen csodaszzerű gyógyi forrásnál ezrek és ezrek a legzakaacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli. — E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár kül-, akár belföldi hason gyógyfürőst gyógyhatás tekintetében felülmúl, a mit különben az évről-évre szaporuló vendégek száma is bizonyít.

Ezen 50° R. természetes meleg ártézi kénforrás kitünő gyógyításhatással bír csúzos, köszvény, görvély, idült bőrkütegekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, sebzések, daganatok és higanyos gyógyszerek által okozott mérgezésekre, továbbá máj-, lép-, általán mirigy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.

Az utazásra ajánlható Budapest-pécsi vasut, vagy déli vasut budapest-kanizsa-barcsi vonala, állomás Pécs, alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács-pécsi vasut, állomás Villány, Tavirda és pósta-állomás.

Bővebb tudósítást a legnagyobb készséggel Dr. HELLER JÓZSEF rendes fürdő-orvos nyújt.
Harkány, 1885.

Harkányi
gyógyfürdő

A fürdőigazgatóság.

Harkányi
gyógyfürdő

P A C H E R E.

Pécsen, Széchényi-tér 17-ik számú bazár alatt.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelő izlés szerint **ujjonnan felszerelt**

nagy választéku gyári raktárát

bel- és külföldi üveg, porcellán és majolika tárgyakból u m.

minden nagyságu és kivitelü magyar, francia, angol és cseh gyártmányu VIRAGTARTÓK, VIRÁGCSEREPEK, VIRÁGKOSARAK, VIRÁGCSERÉP-ÁLLVÁNYOK, csinált virágcsokrok különleges diszes levelekből összeállított és macart csokrok, szobadiszítéshez alkalmas szobrok, fali disztálak, ebédli disztítésére alkalmas dombor olajnyomott képek diszes gyufa és hamu tartók, aranyhaltartók, névjegy- és gyümölestartó állványok, diszes kanecók és poharak, kis porcellán figurák képviselve az állat és gyermekvilág nemkülönbén minden néven nevezendő

gyermekjátékokból, legjutányosabb gyári árakban.

Porcellán étkező készletek	6. sz.	9 frttól,
„ Theás „	„	3 „ 50
„ Kávés „	„	3 „ 50
„ Fek.kávés „	„	4 „ —
„ Mosdó „	„	3 „ —
„ Üvegphóhár		3 1/2 krtól fölfelé.
„ tányér		9 krtól fölfelé.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

PACHER E.